

ЕДНА НЕСЪСТОЯЛА СЕ СРЕЩА МЕЖДУ ПАНАЙОТ ХИТОВ, МИТРОПОЛИТ МЕТОДИЙ КУСЕВ И ДИМИТЪР АГЛИКИН

Нейчо Кънев

Почти в края на 1894 г. в общественото пространство се появява Благотворителният комитет "Свети Йоан Милостивий". Програмата му съдържа духовни и социални стремежи, както и пространни пориви за просветно-културно въздигане и гражданска обособеност. Неговият създател и наставник митрополит Методий Кусев наред с другите обществени грижи възлага на комитета да издири и събере всичко за геройския подвиг на четата на Хаджи Димитър и Стефан Караджа, да организира всенародни тържества през 1898 г. в чест на 30-годишнината от трагичния ѝ край и да въздигне паметник на връх Бузлуджа.

Председателят на комитета не притежава могъщия талант на Захарий Стойнов, не успява докрай да обогати живоописанията на четниците като Филип Симидов, нито да привнесе към основното историческо градиво за героичния поход на четата като Георги Димитров и Христо Милев,¹ но успява да надникне в най-съкровените дълбини на народната памет. Тази най-важна заслуга не му отрежда само мястото на горещ поклоник и страстен събирач на оцелелите свидетелства, разпръснати от превратностите на времето. Стремехът за отвоюване място в следосвобожденската действителност, изпълнена вече с демагогия и нравствено падение, го отвежда до две изключителни представи. Чрез равновесието на природата и човешката дейност може да се стигне до определено социално благополучие. Постигането на тази възвишена цел, родена от възрожденския хуманизъм, непременно трябва да се свърже с истинските корени на историческата традиция и приемственост, особено необходими след липсата на държавност у българите в продължение на петстотин години.

Първият каноничен старозагорски митрополит до края на живота си е убеден, че натрупването и изграждането на здрави исторически представи може да направлява общественото съзнание при решаването на важни духовни и социално-политически задачи. Освен личното му отношение към националноосвободителните борби, в които в една или друга степен сам е участник, стои особено силно развитото чувство за историчност, което подхранва възрожденската му екзалтация да утвърди и издигне на още по-висок етап чествуването паметта на Хаджидимитровите четници.

Водещи в историческата и моралната характеристика за това събитие, което сам председателят на комитета налага като мярка, са безспорните оценки на нашата публицистика, представяни и доразвивани непосредствено след унищожаването на четата на 18 юли 1868 г. Не някой друг, а натрапващата се преднамерена